Lénárt Emese

A csokoládé

Nagymama főzött, nagyapa a heverőn olvasott. A könyv borítóján kibetűzte a feliratot: Csui! Nagyapa hétről-hétre élvezettel merült el a magyar gróf, Széchenyi Zsigmond történeteiben, akinek afrikai kalandjai minden délután elvarázsolták onnan, ahol kénytelen volt élni, az álmok nélküli szoba-konyhából, amin mindennap osztozott az öttagú család. Bár nagyapa szerint az ablakból pompás kilátás nyílt az égig érő fákra, az ugrabugráló verebekre és a fiatal rózsabokorra, ő meg elhitte neki.

Azóta különösen, hogy nagymamától megtudta, hosszú évekig élt egy táborban, messze Keleten, lám, nagyapa is utazhatott, nemcsak a gróf – gondolta –, bár azt nem értette, milyen tábor lehet az, ahol nagyapa sokat éhezett és fázott, ő maga sose beszélt róla, csak a nagy kék szemeiben vélt felfedezni valami óriási pusztaságfélét, ami betegen, étlen-szomjan, tetvesen elnyeli az embert, és azoknak a tekintetében tükröződik, akik sok szenvedést és halált láttak egyszerre.

De ezen a napon nem törődött a felnőttek titkaival, mert nagyapa olvasott, és ilyenkor megközelíthetetlen volt. Nem ülhetett az ölébe, hogy mókás frizurát tupírozzon neki, mint máskor, még a közös társasjátékuk, a malmozás is elmaradt, amiből egy cinkos félmosollyal mindig nagyapa került ki győztesen. Nagymama se dalolt neki aznap, pedig régi szokása volt lánykora óta, eldudorászta a kimondhatatlant, amit csak évekkel később osztott meg vele, bőven a halála előtt, amikor ő szerelmes lett, és először csókolózott egy fiúval.

Ilyenkor jobb híján a fantáziáiba menekült, azokat nem vehette el tőle senki. Elképzelte, valahol a közeli hegyekben él az erdő királynője a palotájában, bársony aranypalástja a földet éri, azt is hallja és látja, amit az emberek kínjukban agyonhallgatnának és elrejtenének egymás elől, mi több, önmaguk elől is, és bárkit szívesen fogad, egyszer biztosan elmehet hozzá ő is. Talán éppen ma, ezen a fehér, jégvirágos napon, a szánját pompás rénszarvasok húzzák majd, olyanok, mint amilyeneket egy képeskönyvben látott, és ugyanúgy fogja majd a kantárszárat, ahogy a vén cigánytól leste el, aki egyszer lovasszánozni vitte őket nagymamával. De a királynőről meg a rénszarvasokról inkább hallgatott.

A rejtélyes piros csomagra gondolt, amit tegnap este talált az ablakpárkányon, valaki minden évben odacsempészi, az apja Mikulásnak hívja, a nagyanyja Szent Miklósnak, neki aztán édesmindegy, csak

még életében megpillanthassa egyszer, de hiába fürkészte egész nap az utcát, kémlelte az eget, csak a szomszédos művésztelep lakója, a híres festő hórihorgas kalapos alakja bukkant fel a sarkon.

– Mit kezdjen a csomagban lévő csokimikulással? – töprengett – Egyáltalán hogyan kerülhetett megint a mosolygó figura a dió, a mogyoró, a szaloncukrok, az alma meg a virgács mellé? Bizonyára tévedés az egész. Vagy a Mikulás idén sem figyelt rá oda eléggé. Hiszen sosem szerette igazán a csokoládét, a visszautasítása meg mindig rossz érzést keltett benne. Úgy nevelték, hogy amit kap, azért legyen hálás, köszönje meg, és különben is minden normális gyerek szereti a csokoládét. – Ő bizonyára nem normális gyerek. – viaskodott magában. Ezzel is csak kilóg a többi kölyök közül, pedig nem tehet róla, hogy idegen számára a csoki íze, maszatos tőle a keze, és utálja, amikor beleragad a fogába.

Valamit mégis akar kezdeni vele, egészen biztosan számonkérik rajta, mi lett a sorsa, az ő családjában nem tűnhet el csak úgy egy nagy darab csokoládé, amikor alig jut pénz ennivalóra. Megkínálhatná vele a szüleit, elvihetné a többi gyereknek az iskolába, vagy elrejthetné annak a nagy barna szekrénynek a mélyére, aminek már a látványa is megrémíti mindig, arról a furcsa szagról nem is beszélve, ami állandóan megcsapja az orrát, amikor nagymama matatni kezd benne a ropogósra vasalt ágyneműk, törölközők között. – Itt a stafírungod! – kiált fel ilyenkor nagymama diadalittasan, és elégedetten végigsimít a vakítóan fehér textilek tetején.

Úgy döntött, mégis tesz egy próbát. Megkóstolja azt a csokoládét. Csábította a lehetőség, hátha idén más íze van, keserű helyett édes, a tapintása kemény helyett puha, a belsejét meg lágy krém tölti ki, olyan, ami abban a drága, dollárboltos bonbonban van, amivel a padtársa kínálta meg minap, mert neki nem tudják megvenni a szülei. Lekucorodott a szobában a szőnyegre, a szekrényajtó és a kerek asztal között félúton, és óvatosan lefejtette a színes papírt az alak fejéről meg a szakálláról. Ennyi elég lesz, előbb meglátjuk, ízlik-e?! A letört darabot óvatosan a szájába vette, de mielőtt lenyelhette volna, a tehetetlen düh és a csalódás könnyeket csalt a szemébe. Megint olyan csokoládét kapott, amit nem szeret, pedig ő egész évben jól viselkedett. Megcsinálta a leckéket, vigyázott a holmijára, segített otthon, amiben csak tudott, még azt is megállta, hogy a kredenc tetején sorakozó szilvalekvárokat megdézsmálja. Undorral pillantott a csokoládéra, és semmi másra nem tudott gondolni, csak arra, hogy bármi áron megszabaduljon tőle.

A szemetesvödörben talán nem keresi senki, bár nagymama megmondta, hogy ennivalót nem dobunk ki soha. Beleborzongott a gondo-

latba. Mégis, ő most szabályt fog szegni. Jól elrejti a csokoládét a kukában, és élete végig hallgat róla. Azt mondja majd, hogy megette és kész. – A félbehagyott édességet különben sem illik odaadni idegeneknek, a családtagjai meg nem értenék, miért nem ette meg. – csitította a lelkiismeretét. Óvatosan kilopózott a fürdőszobába, és bezárta az ajtót. Felemelte a műanyag vödör tetejét, és a félig kibontott csokimikulást bedugta a répahéjak és a papírhalmok alá. Innen már nem volt visszaút. Vagy talán mégis… még most kivehetné, és máshol kereshetne számára rejtekhelyet, de hová tüntethetné el azt az utálatos csokoládédarabot abban a kicsi lakásban, ahol mindig beveri a fejét meg a könyökét, mert a terpeszkedő, bútorok eltorlaszolják az ott élők elől az utat?!

– Hol van az én nagylányom? – zengte az apja a falakon túl. Észre se vette, hogy amíg ő a csokoládéval babrált, besötétedett, az apja meg hazaérkezett.

– A fürdőszobában játszottam – kiáltotta, és szélesre tárta az ajtót. Az apja megsimogatta a fejét, és puszit nyomott az arcára.

– Találtam egy szétszórt mikulászsákot az asztal alatt – mondta az apja némi csodálkozással a hangjában –, nem volt gazdája. A csokimikulás meglógott belőle…

– Megettem – vágta rá gondolkozás nélkül, és az apja arcát vizslatta, vajon mit felel majd erre.

– Az egészet? Azt a méretes darabot? Eszedbe se jutott megkínálni belőle másokat? Nem így neveltünk. – korholta az apja. Vihettél volna belőle a többi gyereknek az iskolába. Nem mindenkinek jut csokoládé ezekben a nehéz időkben.

– A csoko… a csokoládét – dadogta egyre erőtlenebb hangon, és érezte, hogy bármit mond, a válaszaival csak még jobban belebonyolódik a saját hazugságaiba, és nem tud majd az apja szemébe nézni.

– Mindig jó érzés megosztani másokkal, amink van. Amit adsz, azt előbb vagy utóbb visszakapod. Feltéve, ha szeretettel adod, és nem várasz viszonzást érte. – intette az apja. És elindult kezet mosni a fürdőszoba irányába.

A szemével a nagyapját kereste, nála talán még menedékre lelhet, de nagyapa délután óta fel se kelt a heverőről, csupán a könyvet tette át a jobb kezéből a bal kezébe, az előbbiben meg egy szál füstölgő cigarettát szorongatott. Odasomfordált hozzá és leült mellé. Legszívesebben elmesélné neki, mi történt a csokimikulással, hogy ő nem akart rosszat senkinek, ám az apja biztosan megtalálja a csokoládét, mert a figyelmét nem kerülheti el semmi. Abban a pillanatban egy hosszúra nyúlt sötét árnyék jelent meg az ajtóban.

– Ez hogy került a szemetesbe? – kérdezte fürkészőn az apja, anélkül, hogy a hangját felemelte volna, és a fej nélküli törzsre mutatott.

– Nem szeretem a csokoládét! Ezt a csokoládét nem! Kidobtam! Ki nem állhatom … – most már elfúló hangon kiabált, de kihúzta magát, és dacosan az apja szemébe nézett. – Itt nem figyel rám senki… Ti sem!... a Mikulás sem… Szent Miklós sem… bárhogy is hívjátok!

– Azt mondtad, megetted! Hazudtál nekem. – zárta rövidre a vitát az apja.

Hirtelen a teljes alakot koromfeketének látta, akkorának, hogy képes lenne őt élve elpusztítani, a hatalmas tenyereit talán most az egyszer mégis ütésre lendíti, de az apja, mint mindig, most is nyugodt és mozdulatlan maradt.

– Most szépen ideülsz az asztalhoz, és eszel egy falatot a csokoládéból! – utasította az apja erélyesen. Megtanulod, hogy nem hazudunk a szüleinknek, nem válogatunk, és élelmiszert nem pocsékolunk. Ha nem szeretünk valamit, bontatlanul elajándékozzuk, mert lehet, másokat boldoggá teszünk vele. De nem a kukába dobjuk! – és az apja leszedte a csomagolópapírt a csokoládénak arról a részéről, amely érintetlen volt.

Érezte, ahogy elönti a forróság a feje tetejétől a lábfejéig, szeretett volna felpattanni a székről, beleveszni a fagyos, sűrű éjszakába, meg se állni az erdei királynő palotájáig, ami történt, valami bűbájjal meg nem történtté tenni, de nem lehetett. A csokoládét lassan a szájához emelte, csak azért is lenyeli, úgy tesz, mintha még élvezné is, dafke nem egy falatot eszik, hanem az egész maradékot befalja, pukkadásig, a tekintetével a nagyapjába kapaszkodott, látta, ahogy összezárja a könyvet, feláll, szélesre tárja az ablakot, és egy zsebkendővel, hogy az apja meg ne lássa, amit egy öregember elrejt a fia elől, törölgetni kezdi a szemét.

Kinn a hegyek felől, a dermesztő, nehéz csöndben, sűrű pelyhekben szállingózott a hó.